

Nu kan atombunkeren Regan Vest omsider slå dørene op for publikum. Kom med ned i den tophemmelige bunker, der er udset til at blive Nordjyllands nye turismemagnet. (Foto: Lars Bo Axelholm)

ATTRAKTIONER

Regan Vest: Bag facaden i Nordjyllands nye turismedynamo

Atombunkeren Regan Vest kan omsider slå dørene op for publikum. Kom med ned i den tophemmelige bunker, der bliver Nordjyllands nye turismemagnet.

Af **Lars Bo Axelholm** Udgivet: 22 timer siden

Der ligger en godt brugt fjernbetjening til B&O-fjernsynet på kakkelbordet i dagligstuen.

Og med et trylleslag er Turisme.nu's udsendte medarbejder sendt tilbage til barndommens kamp om fjernbetjeningen hjemme i parcelhuset på Lærkevej.

Det er nøjagtig den samme fjernbetjening – og med nøjagtig det samme slid på knapperne.

Ude i køkkenet står en rød plastikboks fyldt med opskriftskort og minder om barndommens frikadeller og en brun EVA-brødsværer på bordet om de kedelige madpakker.

En karklud hænger til tørre hen over vandhanen og på hylderne ligger madvarer i emballager, der for længst er gået i glemmebogen.

(Denne featureartikel er normalt forbeholdt abonnenter på Turisme.nu. Læs den gratis i en kort periode)

Maskinmesterens bolig

Vi er trådt ind i maskinmesterboligen – en stor villa, der ligger lige ved indgangen til tophemmelige regeringsbunker Regan Vest i udkanten af Rold Skov ved Rebild Bakker.

Her i villaen boede maskinmesteren, der havde ansvaret for at passe og pleje de tekniske installationer i bunkeren.

Og boligen har museumsfolkene fra Nordjyske Museer altså ført tilbage til 1980 i så gennemført en grad, at man skulle tro, at beboerne lige er løbet ned efter kaffe hos købmanden.

En fantastisk tidskapsel for alle, og nok især tankevækkende for de besøgende, der selv har oplevet tidsperioden.

Få vores gratis nyhedsbrev

Modtag vores artikler direkte i din indbakke – så går du ikke glip af noget:

Skriv din e-mail

✓ Ja tak!

(Vi bruger MailChimp til at sende nyhedsbreve. [Læs mere hos MailChimp.](#))

Nyeste artikler

Ruths Hotel: "Vi tiltrækker flere gæster ved at outsource driften af wellness"

Trods inflation og krig i Ukraine: Oplevelser og attraktioner fik imponerende 2022

Regan Vest: Bag facaden i Nordjyllands nye turismedynamo

Tine Smedegaard Andersen bliver ny vicedirektør på

Museumsdirektør Lars Christian Nørbach viser rundt i maskinmesterboligen ved Regan Vest. En tidslomme fra 1980. (Foto: Lars Bo Axelholm)

De glade monopoldage

Det var dengang Danmarks Radio havde monopol på tv, og hvor teenagerne sad klar på deres værelser for at trykke 'play' og 'record-knapperne' ned samtidig på kasettebåndoptageren, når radioværten Kim Schumacher havde sendetid.

(Hvis du ikke aner, hvad dølen den anekdote handler om, så er du undskyldt, men det var før internettet, Spotify og Netflix gav adgang til underholdning ad libitum.)

I nyhederne var det Ronald Reagan og Margaret Thatcher mod Leonid Bresjnev. Det var Sovjets invasion af Afghanistan og boykot af sommer-OL i Moskva.

Men selv om villaen altså ligner et helt almindeligt, leverpostejstigt hjem fra 1980, gemmer der sig alligevel en skjult overraskelse:

I entreen er installeret en lille grå trykknop. Ved et tryk på trykknappen kunne maskinmesteren lydløst alarmere politiet i Aalborg, hvis nu en russisk spion skulle ringe på døren.

"Og i tilfælde af krig, og Regan Vest skulle i brug, så måtte maskinmesteren efterlade familien uden for bunkeren. Dem var der ikke plads til," fortæller vores guide, museumsdirektør ved Nordjyske Museer, Lars Christian Nørbach.

Indgangen til selve bunkeranlægget afslører intet af, hvad der gemmer sig i dybet. (Foto: Lars Bo Axelholm)

300 meter tunnel

Selv om maskinmesterboligen er en bemærkelsesværdig tidslomme og et besøg værd i sig selv, er det naturligvis atombunkeren Regan Vest, der er hovedattraktionen.

Bygget i 1960'erne som demokratiets sidste bastion. Hertil skulle regenten og regeringen sammen med udvalgte embedsfolk evakueres til, hvis Sjælland og Fyn var tabt til fjenden.

350 udvalgte personer var der plads til, og fra Regan Vest skulle de lede landet gennem krisen. Anlægget der er over 5.000 m² stort er boret ind i

Nationalmuseet

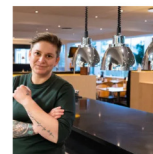
Folk der rykker

Tine Smedegaard Andersen bliver ny vicedirektør på Nationalmuseet

Jan Olsen forlader direktørposten hos VisitDenmark

Heidi Lorentz Jeppesen er ny køkkenchef på Hotel Legoland

Lars Ravnholt er ny HR- og kommerciel chef hos Destination Vesterhavet

Andre læser ...

1 Hvad (i alverden) laver VisitAarhus på datingapp'en Tinder?

2 Jan Olsen forlader direktørposten hos VisitDenmark

3 Den svære rekruttering: Hvad motiverer Generation Z?

4 Regan Vest: Bag facaden i Nordjyllands nye turismedynamo

5 Hvad betyder 'guf på vaflen'? Elever skaber videoguides til tyske turister

kanet gennem muren i mæggen, der er et stort rum med store, der ser ned i undergrunden her ved Rebild Bakker.

Indgangen til anlægget afslører intet af, hvilken verden der gemmer sig bagved.

En algegrøn betonfacade og en slidt træport leder ind til en 300 meter lang tunnel.

"Formålet med tunnelen er at afdæmpe virkningerne af trykbølgen fra en atombombe," fortæller Lars Christian Nørbach, mens han bakser med at åbne en enorm ståldør i bunden af tunnelen. Døren alene vejer 500 kilo, så det er dumt af få fingrene i klemme.

NATO har vist glemt noget

Vi passerer rum med tekniske installationer: Store grønne dieselgeneratorer skulle sørge for strømmen. I et andet rum står et stort filteranlæg beregnet til at rense luften for giftgas. Ingeniørerne har haft en gigantisk opgave ved konstruktionen.

Længere inde gemmer sig kontorer og beboelsesrum. Et infirmeri, cafeteria og opholdsrum. Nogle af de største rum er konferencelokalerne med gigantiske landkort på væggen.

Lange gange med kontorer og opholdsrum i Regan Vest. I midten den seng, der var reserveret til regenten. Til venstre de tunge døre, der leder ind i anlægget. (Foto: Lars Bo Axelholm)

I kommunikationsrummet står radioer, datamater og kodeudstyr. På væggen hænger en stor lægtehammer. Den skulle bruges til at smadre det hemmelige udstyr, hvis anlægget blev løbet over ende.

Et brunt metalskab på størrelse med et køleskab indeholder udstyr til at kommunikere med NATOs hovedkvarter.

"Boksen tilhører NATO, men de har vist glemt at hente den," siger Lars Christian Nørbach med et grin.

Vi passerer endnu et rum med printere, en makuleringsmaskine og en helt almindelig Minolta kopimaskine.

"Når kopimaskinen skulle serviceres, måtte teknikeren føres hertil med bind for øjnene. Ingen måtte vide, hvor anlægget lå," fortæller vores guide.

Regan Vest var et tophemmeligt anlæg. Små plakater skulle minde brugerne om, at de skulle være varsomme med at dele informationer. (Foto: Lars Bo Axelholm)

Hvor er guldvandhanen?

I tilfælde af krig, skulle Danmarks regent også evakueres her til Regan Vest.

De kongelige gemakker er overraskende primitive og blottet for luksus.

Prinsessen på Ærten ville blive skuffet, for den royale seng er forsynet med en skrækkelig tynd standardmadras. Lidt luksus er der dog: En privat brusekabine, der leder tankerne hen på et østeuropæisk hotel i 1970'erne.

"Hvor er guldvandhanerne?" spørger Lars Christian Nørbach, inden han selv svarer:

"Jamen, der er ikke nogen. Her i Regan Vest spiser vi alle de samme ostemadder, og asker i de samme askebægre."

Som et kuriosum var der i øvrigt kun to personer i Regan Vest, der kunne prale af enkeltværelser: Regentens kabinetssekretær og stedets præst.

**Her i Regan Vest spiser vi
alle de samme ostemadder,
og asker i de samme
askebægre."**

Lars Christian Nørbach, museumsdirektør

Brandsikring til millioner

Arbejdet med at omdanne bunkeren til et museum har kostet omkring 80 millioner kroner.

En stor del af pengene er ganske vist gået til det nye, moderne velkomstcenter, der er bygget ved siden af Regan Vest. Men en ganske betragtelig sum er også gået til sikring af atombunkeren, så brandmyndighederne vil tillade publikum adgang.

Det lyder lidt bizart, at en atombunker skal brandsikres, men Regan Vest var ikke konstrueret til, at beboerne hurtigt kunne evakueres.

Derfor har Nordjyske Museer bl.a. installeret en nødhejs, så publikum kan evakueres i tilfælde af brand. Og det er dyrt, når elevatorskakten skal bores 60 meter ned i undergrunden. Af hensyn til sikkerheden er der kun tilladt 65 gæster ad gangen i bunkeren.

Begrænset adgang

Regan Vest-bunkeren bliver det, man kan kalde en eksklusiv oplevelse.

Man regner med omkring 210 gæster per dag, da der kun er adgang til bunkeren i selskab med en guide.

Da Regan Vest er tilflugtssted for den fredede flagermus, må stedet holde lukket 2 måneder om året. Med åbent 10 måneder om året, bliver det til en årlig gæstekapacitet på cirka 60.000 gæster, men Lars Christian Nørbach vurderer at man vil have omkring 50.000 årlige gæster.

Lars Christian Nørbach forklarer, at man stod over for et valg: Man kunne have valgt at 'åbne sluserne' og lade gæsterne selv gå rundt i bunkeren og derved få en større gæstekapacitet. Men det ville – af hensyn til sikkerheden – have krævet etableringen af en helt ny tunnel og altså en stor konstruktiv ændring i den oprindelige bunker.

I stedet har man altså – ud fra et bevaringshensyn – valgt kun at give adgang for små grupper.

Der er kun adgang for små grupper ad gangen, der skal følges med en guide. Det er den bedste løsning ud fra et bevaringshensyn, forklarer Lars Christian Nørbach. (Foto: Lars Bo Axelholm)

Åbne sluserne?

Netop valget mellem at åbne sluserne for publikum eller begrænse adgangen til mindre grupper, har været én af de største udfordringer for Lars Christian Nørbach, der har arbejdet med at omdanne Regan Vest i mere end 10 år.

"Jeg har skulle holde fanen højt og ikke gå på kompromis: Anlægget skal bevares, og vores vinkel har hele tiden været mindst mulig indgriben i anlægget."

"Så argumentet for 'kun' at tillade 210 gæster pr. dag er i virkeligheden et bevaringshensyn. At holde dén fane højt over for fx politikere og andre interessenter har været en udfordring."

"Der har været en bred forståelse for vores valg, men spørgsmålet er jo, om der også er det i fremtiden."

**"Der har været en bred
forståelse for vores valg,
men spørgsmålet er jo, om
der også er det i fremtiden."**

Lars Christian Nørbach, museumsdirektør

Vigtige samarbejdspartnere

En af de store hurdle i etableringen af Regan Vest har været at skaffe finanserne.

Museumsdirektøren peger på, at især fondene har været vigtige samarbejdspartnere.

"Da vi fik driftstilskud og en anlægsbevilling på 20 mio. kr. fra Folketinget, begyndte bolden at rulle. Og jeg vil gerne fremhæve samarbejdet med fondene. De har – ud over økonomi – kunne bidrage med nyttige erfaringer fra lignende museumsprojekter," forklarer han.

"For eksempel har fondene rådgivet os omkring vigtigheden af uddannelsen af vores guider. Vi ofrer omkring 1 million kroner på at få guiderne klædt godt på til opgaven."

I opholdsrummet kunne beboerne mødes i fritiden. Møblementet langs væggen er stærkt inspireret af datidens DSB-kupéer. (Foto: Lars Bo Axelholm)

Hele Nordjylland til gavn

Tilbage i 2018 kæmpede Lars Christian Nørbach med at skaffe midler til at realisere museet.

På det tidspunkt manglede man 60 millioner kroner.

Dengang fremhævede museumsdirektøren, at Regan Vest ville blive en turismedynamo for hele Nordjylland.

Den holdning har museumsdirektøren stadig:

"Jeg plejer at sige, at du turismemæssigt er nødt til at have noget, som er attraktivt over for turisterne. Jo, vi har de hvide sandstrande i Nordjylland, men de er jo gratis..."

"Du bliver nødt til at satse på flere turistgrupper. Det vi laver her, er en vidensbaseret oplevelse. Fårup Sommerland er også en oplevelse, men den er ikke vidensbaseret."

"Turisterne kan jo tage i Fårup Sommerland om mandagen, når solen skinner. Og når det så regner om tirsdagen, så kan de tage til Regan Vest."

"Du er som region nødt til at have nogle flere oplevelser på paletten."

Nordjysk træghed

Museumsdirektøren trækker på skuldrene over en nordjysk træghed, han har mødt i arbejdet med at realisere Regan Vest.

"Hvis en norsk familie holder ferie i Nordjylland, så kører de altså gladelig de 200 kilometer til Legoland."

"Hvis en norsk familie holder ferie i Nordjylland, så kører de altså gladelig de 200 kilometer til Legoland."

Lars Christian Nørbach, museumsdirektør

"Det perspektiv skal du have som region, og der har det nogen gange været lidt svært at hæve barren i Nordjylland, når det gælder om at lave investeringerne," siger han.

"Kommuner, regionen og aktører har haft vanskeligt ved at sige: 'Ja, det er dét her, vi skal.'"

"Vi skal simpelthen have nogle flere attraktioner på paletten. Det er ikke nok bare at komme at leje et sommerhus," siger Lars Christian Nørbach.

Et eksempel på modstanden var, da borgmesteren i Jammerbugt Kommune, Mogens Gade, afviste økonomisk støtte til etableringen af Regan Vest med det argument, at han kun ville støtte attraktioner i Jammerbugt Kommune.

"Det var da tudetosset. Og han er ovenikøbet formand for KKR, Kommunekontaktrådet i Nordjylland. Han burde da have et større perspektiv," siger museumsdirektøren.

Prisen for at besøge Regan Vest har skabt debat. (Foto: Lars Bo Axelholm)

Mærkværdig debat om billetpriser

Udfordringerne med at få finansieringen på plads er vand under broen i dag.

Regan Vest åbner officielt for publikum den 13. februar 2023, og forhåndsinteressen har været imponerende. De første billetter er revet væk.

Men prisen for den guidede oplevelse; 260 kroner pr. næse, har også skabt modvind.

Mange familier vil være afskåret for oplevelsen, lyder kritikken, og bl.a. Venstres Preben Bang Henriksen, der er valgt i Nordjylland, har rejst spørgsmålstegn ved billetprisen.

Hvordan har du oplevet debatten om prisniveauet?

"Mærkværdig! "

"Jeg synes, folk fokuserer på noget, som de ikke har sat sig ordentlig ind i. Jeg bed mærke i, at meget kritik gik på, at prisen var høj for en oplevelse på 1 ½ time. Men et besøg i bunkeren, udstillingen og maskinmesterbolig er snarere en oplevelse, der tager en halv dag. Men den slags debatter er totalt unuancerede, og det kommer ikke bag på mig," siger Lars Christian Nørbach.

"Jeg er helt bevidst om, at vi har forskellige indtægtsniveauer i befolkningen, og der er mennesker, der ikke lige kan få de penge op af pungen. Men omvendt har vi ikke ubegrænset adgang til offentlige midler, og jeg har et ansvar for museets økonomi. Og jeg tænker, at debatten også havde været der, hvis prisen havde været 200 eller 125 kr."

Infirmieriet i Regan Vest. (Foto: Lars Bo Axelholm)

Til hjerne og hjerte

Hvilken følelse skal gæsterne have, når de har besøgt Regan Vest?

"Du skal have fået noget til hovedet, for det er en vidensbaseret attraktion. Du har også fået en refleksion over tiden som var, og at det også byder ind i nutidens dagsorden. Endelig skal du også gerne have noget med til hjertet: Altså i forhold til dit engagement i samfundet. En viden om, at det er vigtigt, at vi fastholder demokratiet," siger Lars Christian Nørbach.

"Regan Vest er vigtigt at bevare for eftertiden, fordi det dels fortæller om Den Kolde Krig og om vores samfundsmodel, vores demokrat."

"Og så fremhæver Regan Vest nogle pointer om vores vestlige demokrati: I tilfælde af kriser overdrager vi ikke magten til en general, men vores regeringsleder er den øverste ansvarlige. Som vi så under coronakrisen. Det er en menet vintin pointe at have med i fremtiden "